

станеш творец, счита Ницше, „е необходимо мъка и много превращения... Много горчиви умирения трябва да има във вашия живот... Минах аз по пътя си през стотина души...“. А Д. Димов е изживял в твърде млада възраст своите превъплъщения. Още в първия му роман го откриваме в толкова различни персонажи: Бенц, Елена, Хиршфогел, Андерсон, Райхерт, фон Хасфелт. Автобиографичният елемент е характерен и за бъдещите му герои - Борис, Ередиа, Ирина, Фани Хорн...

Може би на Ницше ранният Димов дължи убеждението, че изкуството и литературата са неделими от философията, че тя е, която им придава особена стойност. Но хладната област на идеите може да бъде стоплена и очовечена само от чувствата. Те създават или рушат идеите. „Пиши с кръв - съветва немският мислител - и ще познаеш, че кръвта е дух...“ В съгласие с това схващане е създаден още първия роман на писателя.

В съприкосновението си с околните Д. Димов респектира с изтънчеността на своята личност. Владимир Башев го нарича „единственият завършен аристократ в нашите среди“. Възхищавали са му се, гледали са на него с ирония, но кой се е опитал да го разбере и обясни.

Мисля, че тук всъщност прозира прякото общуване с Фр. Ницше, според когото „да придадеш на характера си „стил“ - това е голямо и рядко изкуство“. Димитър Димов става образец на търсеното от Ницше нравствено-естетико-етическо единство, плод на възпитание и самовъзпитание. Високата самовзискателност, наложена на младия човек от великия писател, рефлектира и върху творчеството му. Хвърля светлина върху оная елитарност, отличаваща неговите произведения, която мнозина считаха за протиестествена, приемаха като небългарско явление. А тя има отношение към рационализма и логиката, които особено респектират Ницше и които стават характерна черта на писателя Д. Димов.

Четейки „Тъй рече Заратустра“, можем да разберем защо, възпитан от една дълбоко религиозна майка, Д. Димов израства като атеист. Къде са корените на това разминаване? Немският философ тук е силен със своето бого отрицание и бого борчество. И това негово вдъхновение е отзвучало в „Осъдени души“. В периода на „Поручик Бенц“ вниманието на неговия автор е насочено не към бога и религията. Привлича го идеята, която поставя земното царство пред небесното и отрежда първенстващо място на човека, занимава го силната личност - творец на